

GEWOON ANDERS

• LANDELIJKE VERENIGING CENTRAAL WONEN • MAART 2018

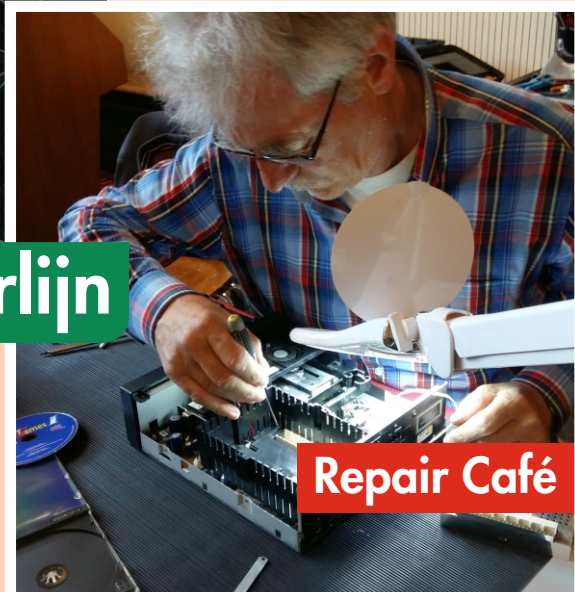
ExperimentDays '17 in Berlijn

De Commons komen

Zaterdag 19 mei
Gemeenschappelijk WonenDag
Doe ook mee!

Stadsgroente

Repair Café

INHOUD

- 02 De commons komen
- 06 Landelijke Vereniging in pakhuis de Zwijger
- 07 Column: Een vreemde man in mijn huis
- 08 Gemeenschappelijk WonenDag 2018
- 08 ExperimentDays in Berlijn
- 10 Gehoord-Gezien-Gelezen
- 11 Out of the INBOX
- 12 Goede besluitvorming, hoe doe je dat?
- 14 Logeernetwerk LVCW

colofon

'Gewoon Anders' is het blad van de Landelijke Vereniging Centraal Wonen (LVCW)

Abonnementen en losse nummers

Zie info achterflap
Voor een proefnummer mail naar info@lvcw.nl

Redactieadres

Oosterweg 2c
1968 KN Heemskerk
Mail: redactiega@gmail.com

Redactie

Anna Dijkhuis
Heleen Toet
Flip Krabbendam
Co Aaij

Foto's voorpagina

Graffiti Berlijnse Muur
Stadsgroente verbouwen
Weggeefwinkel Deventer

Vormgeving

Co Aaij

Druk

Drukkerij Pasklaar te Sittard

De Commons komen

Basis voor een nieuwe economie, een ECOMMONIE

In de afgelopen zomer organiseerde de International Association for the Study of Commons (IASC) een congres, op de Universiteit van Utrecht, met ruim 600 sprekers, van over de hele wereld, om ervaringen uit te wisselen over 'commons'. Een term die oorspronkelijk verwijst naar gemeenschappelijk gebruikte gronden en die nu gebruikt wordt voor alle initiatieven in buurten en wijken waar bewoners, gezamenlijk, hun eigen zaken regelen.

Congres met vele onderwerpen

In deze week werd heel veel aan de orde gesteld: voorbeelden uit de stad en van het platteland, beschouwingen over leiderschap, vormen van beheer, onderlinge relaties, voorbeelden van voedselproductie, watermanagement, visserij, vrouwen in ontwikkelingslanden, mogelijke rechtsvormen, de rol van commons in de ontwikkelingen van het platteland, en de mogelijkheden die commons bieden op het gebied van duurzaamheid en rechtvaardigheid... 1) Zelf had ik de eer een voordracht te houden over commons in een stedelijke omgeving en over de mogelijke rol daarin van gemeenten en stedenbouwers.

Net zoals als Centraal Wonen

Wat verklaart nu het bestaan van deze commons? Als Centraal Wonen kunnen we ons daar wel iets bij voorstellen. Contacten met burens zijn een belangrijk deel van het leven. Of iets hoogdravender: 'Je kunt pas zijn wat je bent in relatie tot anderen'. Als we zien hoe

mensen in commons samen met elkaar optrekken, dan begrijpen we dat wel. Maar slechts ten dele. Want achter de commons steken ook andere beweegredenen.

Kledingbibliotheek in Den Haag

Weggeefwinkel in Haarlem

Buurtwerkplaats Noorderhof in Amsterdam

Delen, doorgeven en lenen

Wat opvalt bij deze commons is dat bewoners in staat zijn hun eigen zaken te regelen, en dat doen zij vooral om de effecten van de economie van de 'vrije markt' tegen te gaan, te weten armoede, uitputting van de natuurlijke hulpbronnen en vervuiling van het milieu.

Zo zorgen een weggeefwinkel, een kledingbibliotheek, een Repair Café en een buurt- of wijkwerkplaats ervoor dat ook mensen met lage inkomens kunnen beschikken over dingen die anders onbetaalbaar zijn voor deze groep. Door hergebruik, lenen en reparatie wordt tevens voorkomen dat ongebruikte goederen of kleren worden weggegooid. Wat doorwerkt in de beperking van afval en van het gebruik van natuurlijke hulpbronnen: duurzaamheid.

Duurzaamheid

Er zijn ook initiatieven die duurzaamheid voorop stellen. Bijvoorbeeld door in de eigen omgeving groente te kweken, waarmee bewoners zich onafhankelijk(er) maken van de economie van de 'vrije markt', die groente aanbiedt die gekoeld over grote afstanden over de aarde is vervoerd, wat ten koste is gegaan van natuurlijke hulpbronnen en de atmosfeer verder heeft vervuild met CO2.

Hetzelfde geldt voor stroom die wordt opgewekt met zonnepanelen, hierdoor hoeft men minder een beroep te doen op stroom die wordt opgewekt in kolen- en gascentrales, die weer natuurlijke hulpbronnen verbruiken om niet alleen stroom, maar ook CO2 te produceren.

Er zijn ook initiatieven die duurzaamheid voorop stellen

In de eigen omgeving groente kweken

Coöperaties

Als 'commons' een substantiële rol spelen in de buurt of de wijk dan is het wenselijk dat zij over een democratische structuur beschikken om ervoor te zorgen dat alle betrokkenen, in de rol van consument en producent, tot hun recht kunnen komen. Hiervoor kan de juridische structuur van de 'gemengde coöperatie' worden gebruikt, waarin de democratische rechten van zowel consumenten als producenten zijn omschreven.

Zo'n juridische structuur maakt ook formele afspraken met derden mogelijk. Bijvoorbeeld met de gemeente over het gebruik van leegstaande gebouwen en braakliggende gronden, of over het ter beschikking stellen van materialen, zoals bij 'mandeligheid'.

Ecomonomie

We zien hier een hele andere opzet dan we gewend zijn. In ons van Adam Smith geërfde mechanisme van de 'vrije markt' staat eigenbelang op de voorgrond, daar wordt 'onderhandeld' waarbij ieder voor zichzelf opkomt. Een mechanisme waar strijd voorop staat, wat ook tot uitdrukking komt in de concurrentie die bedrijven voeren om te overleven door groot en sterk te worden, waarvoor ze reclame inzetten om consumenten tot kopen te bewegen, waardoor deze dreigt te vergeten wat hij zelf wil. Een 'rat race' die het verschil tussen arm en rijk versterkt, omdat in dit mechanisme, op onderhandelen is gebaseerd, waardoor producenten, als sterkste partij, de boventoon

voeren, en terwijl zij, om maar te kunnen groeien, de natuurlijke hulpbronnen uitputten en het milieu vervuilen. Hoe anders gaat het er aan toe bij de commons. Hier werken consumenten en producenten samen om te bepalen wat er nodig is, in plaats van dat zij 'onderhandelen'! We zien hier een coöperatieve economie 2) of een 'ecommonie'

Ecommonie

We zien hier een hele andere opzet dan we gewend zijn. In ons van Adam Smith geërfde mechanisme van de 'vrije markt' staat eigenbelang op de voorgrond, daar wordt 'onderhandeld' waarbij ieder voor zichzelf opkomt. Een mechanisme waar strijd voorop staat, wat ook tot uitdrukking komt in de concurrentie die bedrijven voeren om te overleven door groot en sterk te worden, waarvoor ze reclame inzetten om consumenten tot kopen te bewegen, waardoor deze dreigt te vergeten wat hij zelf wil. Een 'rat race' die het verschil tussen arm en rijk versterkt, omdat in dit mechanisme, op onderhandelen is gebaseerd, waardoor producenten, als sterkste partij, de boventoon voeren, en terwijl zij, om maar te kunnen groeien, de natuurlijke hulpbronnen uitputten en het milieu vervuilen. Hoe anders gaat het er aan toe bij de commons. Hier werken consumenten en producenten samen om te bepalen wat er nodig is, in plaats van dat zij 'onderhandelen'! We zien hier een coöperatieve economie 2) of een 'ecommonie'

Indirecte en directe invloed

De samenwerking tussen consumenten en producenten op het niveau van buurten en wijken zal de 'grote' economie nog geen geweld aandoen, al zal de productie daar misschien wat dalen of iets minder snel groeien. Zo kunnen coöperaties een indirecte invloed hebben op de grote economie die produceert op nationaal of internationaal niveau. Maar zij kunnen meer invloed hebben als zij zich, als consumentenorganisaties, met hun wensen direct tot gevestigde producenten richten.

Inkoopcoöperaties

Zo hebben bewoners op sommige plaatsen inkoopcoöperaties opgericht, supermarkten, waardoor zij als een georganiseerde groep consumenten hun

Inkoopcoöperatie

Overleg inkopen zorg

Coöperatieve economie

wensen kenbaar kunnen maken aan producenten die opgenomen zijn in de 'vrije markt' economie. Bijvoorbeeld als het gaat om gezondheid, duurzame productie of dierenwelzijn. Hier moeten zij onderhandelen, maar als groep hebben zij meer invloed dan individuele gebruikers die in reguliere supermarkten alleen 'met hun voeten' kunnen stemmen.

Deze coöperaties zullen als eerste misschien kleine producenten benaderen die zich bezighouden met gezonde en duurzame producten. Als dit op veel plaatsen gebeurt zullen ook grote producenten naar de geformuleerde wensen willen luisteren, aangenomen dat zij hun marktaandeel niet willen verliezen.

Zorg inkopen

Als er veel bewonersinitiatieven zijn, zijn er ook veel contacten tussen bewoners, waardoor zij zich thuis kunnen voelen in hun omgeving. Een voordeel, vooral voor diegenen die het meest zijn aangewezen op hun directe woonomgeving, zoals (ouders met) kinderen en ouderen. Voor ouderen kan dit een reden zijn om zo lang mogelijk in de eigen buurt of wijk te blijven wonen. Dit kan ertoe leiden dat ouderen zich verenigen in een inkoopcoöperatie om een zorgaanbieder te benaderen om gepaste vormen van zorg te ontwikkelen. Als coöperatie hebben zij weer een sterke positie in hun onderhandelingen met een professionele aanbieder, sterker dan wanneer zij als individuen opereren.

De rol van de gemeente

Gemeenten kunnen een belangrijke rol spelen bij het ondersteunen van commons, en daarmee bij het ondersteunen van een nieuwe, coöperatieve economie, een ecomonie. Zo kunnen zij afspraken maken met bewoners om materialen te leveren waar bewoners mee aan de slag kunnen (mandeligheid). Daarnaast kunnen (ongebruikte) gronden en (leegstaande) panden aan commons worden toegewezen. Waarbij zo nodig bestemmingsplannen kunnen worden gewijzigd. Gemeenten kunnen ook subsidies verstrekken aan commons, of een garantie afgeven als deze leningen willen afsluiten bij derden, om bewoners in staat te stellen zelf hun wijk of buurt te ontwikkelen. Een gewetensvraag voor de gemeente:

wie steunen we, de coöperatieve economie van de commons of de economie van de 'vrije markt'. Of om het wat militanter te stellen: de economie van de vreedzame samenwerking of de economie van groei, reclame, ongelijkheid en milieuschade.

Stedenbouwers opgelet

Ook stedenbouwers kunnen bijdragen aan het ontstaan en floreren van commons, waarmee zij tegelijkertijd het ontstaan van een nieuwe economie kunnen steunen. Bijvoorbeeld als zij straten, buurten en wijken zo ontwerpen dat deze een duidelijke identiteit hebben, met herkenbare grenzen, zodat bewoners kunnen zien waar zij bij horen en waar zij over kunnen beslissen.

Duidelijke identiteit

Daarbij moet er op deze verschillende niveaus ruimte worden gemaakt voor collectieve voorzieningen. Sociale voorzieningen, op het niveau van de straat bijvoorbeeld speelplekjes, en voor buurten en wijken een parkje, een eethuis of restaurant, ruimten voor sport en spel en een buurthuis dan wel een wijkcentrum, plaatsen waar men met elkaar in contact kan komen. Maar ook praktische voorzieningen, een klussenhok voor het straatniveau, en voor de buurt en de wijk werkplaatsen, winkelpanden en ateliers, waar bewoners in de rol van producent kunnen werken aan de wensen die bewoners, in de rol van consument, hebben geformuleerd. 3)

Speelplekje

Dat lijkt niet veel, maar hiermee zouden we de economie weer meer in de hand kunnen krijgen. En zo zou ook de sfeer in openbare gebieden misschien verbeterd kunnen worden, omdat de interesse voor anderen hier tot leven kan komen, terwijl de op macht gebaseerde houding waar 'eigenbelang' en 'onderhandelen' voorop staan, niet meer vanzelfsprekend is. Intussen zouden ook de negatieve effecten als reclame en schade aan het milieu, verminderd kunnen worden.

FK

- 1) Zie ook: <https://www.iasc-commons.org/>
- 2) Dirk Barrez, 'Coöperaties, Hoe heroveren we de economie' Leuven 2014
- 3) Flip Krabbendam, 'Ontwerpen voor een coöperatieve economie' <http://www.dearchitect.nl/architectuur/blog/2017/8/blog-ontwerpen-voor-een-coöperatieve-economie-deel-1-1het-grid-en-de-onzichtbare-hand-101177647>

Landelijke vereniging in Pakhuis de Zwijger

In het kader van de Sociale Stad

10 oktober 2017

De Landelijke Vereniging Centraal Wonen heeft deelgenomen aan een debat in het kader van Sociale Stad in Pakhuis de Zwijger in Amsterdam. Sociale Stad is een initiatief van de Amsterdamse woningbouwcorporaties die iedere maand een ander thema rond huisvesting behandelen. Het thema was deze keer Gemeenschappelijk Wonen en zelfbeheer, wat werkt wel en wat werk niet.

In een DWDD-achtige setting, waar de woningbouwcorporaties De Key en Ymere zaten met LVCW en de Amsterdamse bewonersorganisatie De Halve Wereld, werd gediscussieerd over de vele vormen van zelfbeheer en hoe woningbouwcorporaties daarin kunnen participeren. Daarnaast waren Clemens Mol van WoonWel en Tinke Lupi van Platform 31 aanwezig, die vertelden over de ontwikkelingen op het gebied van zelfbeheer en de wooncoöperatie

Zelfbeheer in opmars

Uit het gesprek werd duidelijk dat zelfbeheer in opmars is in Nederland. Steeds meer huurders en kopers willen meer zeggenschap over hun wooncomplex, iets waar Gemeenschappelijke Woongroepen al de nodige ervaring mee hebben. Er bestaan meerdere vormen van zelfbeheer. Zo worden er bewonersgroepen gevormd die bijvoorbeeld gezamenlijk het beheer van een wooncomplex in eigen hand nemen.

Nog een stapje verder gaan de mensen die een wooncoöperatie oprichten: zij nemen als vereniging gezamenlijk het eigendom of het beheer van het complex over. Maar hoe werkt dat nu eigenlijk? Frans Suijkerbuijk van

Pakhuis De Zwijger in Amsterdam

bewonersorganisatie De Halve Wereld vertelt dat zij zelf de huur innen en op deze manier de huurprijzen kunnen nivelleren.

Tweedeling

De vernieuwde woningwet heeft als gevolg dat woningbouwcorporaties niet zomaar meer investeringen mogen doen in een buurt. Daarnaast is de vraag naar (betaalbare) woonruimte in Amsterdam explosief gestegen, is de wachttijd voor een sociale huurwoning toegenomen en nemen kwetsbare groepen een grote hap uit het sociale aanbod. Tot slot speelt het huidige woningmarkt systeem tweedeling in de hand: wie geld heeft koopt, wie geen geld heeft huurt bij een corporatie. Tussenvormen voor middeninkomens zijn er nauwelijks.

Mondig en doorzettingsvermogen

Hoe gaan de woningcorporaties om met deze ontwikkelingen? De woningcorporaties werken vooral mee met initiatieven waar zij het voor het zeggen hebben. Bewonersinitiatieven worden maar moeizaam overgenomen, je hebt bewoners nodig die mondig en doorzettingsvermogen hebben om iets te kunnen bereiken.

<https://dezwijger.nl/programma/gemeenschappelijk-wonen>

Marcel Leentvaar
bestuur LVCW

WE
DOEN
HET ZELF
WEL

Kim Verheugen

COLUMN

Een vreemde man in mijn huis...

Midden in de nacht schrik ik wakker. Een kabaal van jewelste, het lijkt of de boel afgebroken wordt. In mijn blote kont spurt ik naar beneden. Hoe verzin ik het? Wie gaat nu een paar inbrekers tegemoet in Evakostuum? Dan zie ik de dikke kater Mozes van de buurvrouw. Mijn meisjes zijn hier natuurlijk niet van gediend. Poes één zit trillend boven aan de trap en poes twee is niet meer herkenbaar als poes. Ze is net zo breed geworden als ze lang is en haar staart is net zo dik geworden als haar kop.

Het is duidelijk dat deze feeks de brutale man niet in haar huis duld. De tuin ala, daar word je als man gedoogd, maar in huis...no way. Eruit! Mijn meisje is totaal niet onder de indruk van Mozes en probeert hem het huis uit te meppen. Ze laat hem alle hoeken van de kamer zien. Hele wolken vacht vliegen in 't rond. Moos is echter niet van plan om te verdwijnen. De Wonenwij is een walhalla voor katten en ze zien de tuin als hun domein. Er lopen hier zo'n 39 katten. De gezamenlijke tuin is voor deze beesten één groot speelparadijs en een mega grote kattenbak maar dat is weer een ander probleem. De huizen zijn dus ook eigen geworden...

Maar goed ik heb deze twee meiden een jaar geleden onder zware druk van mijn pubert in huis gehaald. Het zou zo leuk zijn. De meisjes werden Donder en Bliksem genoemd, maar vanaf dag één is Terror en Chaos een betere naam voor ze. Het zijn secreten pur sang. Ik heb mijn hele huis hufteerproof moeten maken, mijn gordijnen zijn lichtdoorlatend geworden en mijn bank fungeert nu als krabpaal. Ze zijn twee eigenwijze rotzakken en regeren het hele huis. Tot ze moe zijn en als twee kleine knuffelbolletjes eigenwijs boven op je computer gaan liggen. Werken doe je maar in je eigen tijd. Ze verlangen van je dat je ze aait en als ze daar genoeg van hebben, dan gaan ze niet weg... Nee dan krijg je een haal. Omdat ik gek van ze werd heb ik besloten dat ze naar buiten mochten. Probleem opgelost dacht ik. Waar ik niet aan gedacht heb is hun jachtinstinct en het rare trekje dat ze prooien cadeau willen geven. Het

eerste cadeautje was een levende muis die ze pardoos los liet in huis omdat ze schrok van het kattenluikje. Deze muis liep dus drie dagen vóór mijn welverdiende vakantie door mijn huis. Normaal ruim ik mijn huis keurig op voor de vakantie want volgens mijn moeder moet een inbreker zich wel welkom voelen. Nu was mijn huisje één grote chaos. Alles lag overhoop en je snapt het wel... De muis heb ik nooit meer gevonden.

Waar ik ook niet aan gedacht heb is aan die hit-sige kattenmannen die ongevraagd in het territorium van deze twee meisjes komen. Mozes heeft dus besloten om binnen te komen en is niet van plan om weer te gaan. Mijn naakte verschijning schrikt meneer in het geheel niet af. Ik loop verder de kamer in om Mozes te dwingen het hazenpad te laten kiezen, als ik met mijn blote voeten ergens op trap. Het voelt harig, zacht en nat. Instinctief roep ik iets wat niet mag en doe het licht aan, hopen de dat iedereen in de Wonenwij nu slaapt en niet mijn naakte pluspunten ongevraagd op het netvlies krijgt. Wat ik zie is een slachtveld. Ik was op een dooie muis getrapt die de meiden ritueel geslacht hebben. Mijn laminaat was rood van het bloed en ze hebben duidelijk met de muis lopen pingpongen door de woonkamer. Overal bloedsporen en onderdelen van de arme muis. Dit is natuurlijk ook heel interessant voor Mozes. Die denkt natuurlijk: als ik die muis jat en thuis aan het vrouwtje geef dan is ze trots op me. Fout gedacht meneer, deze muis gaat de kliko in. Gelijk is zijn interesse weg en gaat al grommend richting huis. Ik ben inmiddels stik chagrijnig van het werk dat op me wacht, maar besluit dat schoonmaken in blote kont geen optie is. Morgen is er weer een dag.

Gemeenschappelijk WonenDag 2018

Op zaterdag 19 mei is het voor de tiende keer mogelijk om - samen met honderden anderen woongemeenschappen - aan de 'buitenwereld' te laten zien hoe dit wonen reilt en zeilt. Zowel aan mensen die in je woongemeenschap zouden willen komen wonen, als ook aan mensen die nu eens willen zien en horen hoe het is om zo te wonen, waarom mensen zo willen wonen, hoe het bewoners - volwassenen, maar ook kinderen - bevalt.

Europese dag

De GemeenschappelijkWonenDag is in de loop van de jaren een Europese dag geworden. Met in meerdere landen openstaande deuren.

Bekender maken

Doe mee en werk er zo aan mee gemeenschappelijk wonen in al haar verscheidenheid nog wat bekender te maken. Laat zien dat er niets raars aan is om zo te wonen. Dat het heel prettig en nuttig kan zijn om intensievere contacten in je directe omgeving te hebben. Om samen te werken en zowel gezelschap als middelen te delen.

Aanmelden

Meld je woongemeenschap aan op de nieuwe website voor de GemeenschappelijkWonenDag: www.gemeenschappelijkwonendag.nl

ExperimentDays 2017 in Berlijn

Een verslag van Peter Bakker

Begin oktober nam ik deel aan de ExperimentDays in Berlijn. De treinreis naar Berlijn was wat merkwaardig. Een storm dwars door Duitsland had zoveel bomen omver geblazen dat er tussen Hannover en Berlijn geen treinverkeer mogelijk was. Uiteindelijk was ik 40 uur onderweg. Gelukkig kon ik onderweg overnachten in een door de Bundesbahn hotel. Wel miste ik daardoor de eerste dag van de bijeenkomst.

De ExperimentDays van 2017 werden georganiseerd door de Duitse organisaties id22: en Stiftung trias en het Franse en Zwitserse urbaMonde.

Deze sinds 2003 georganiseerde dagen zijn bedoeld voor uitwisseling tussen woongemeenschappen en andere door groepen opgezette woonprojecten. Dat kunnen ook kleinere woningcorporaties zijn, zoals je die veel in Duitsland en Zwitserland tegenkomt. Als overkoepelende term wordt 'community-led-housing' gebruikt. Ik wilde er graag aan deelnemen omdat dit soort dagen meestal erg geschikt zijn voor uitwisseling, het opdoen van ideeën en het leggen en onderhouden van contacten.

Op deze eerste dag werden er prijzen uitgereikt aan interessante initiatieven op het gebied van wonen: zowel woongemeenschappen als andere collectieve wooninitiatieven. Misschien iets voor initiatieven in Nederland om zich daar volgend jaar kandidaat voor te stellen?

Wat ik vooral jammer vond was dat ik zo ook het onderwerp Mietshäuser Syndikat heb gemist. Dit is een Duitse vereniging van woongemeenschappen die vooral is opgezet om elkaar financieel te ondersteunen. Woongemeenschappen die al langer bestaan kunnen met hun opgebouwde kapitaal geld lenen aan beginnende woongemeenschappen. Hierdoor is de nieuwe woongemeenschap in staat om ook zonder veel eigen kapitaal voldoende geld bij een bank te lenen om haar woningen te kopen. Omdat deze constructie ook erg interessant kan zijn voor woongemeenschappen in Nederland is in 2016 de Nederlandse zuster-organisatie VrijCoop opgericht.

Voor de tweede dag was ik wel op tijd. Deze was in het onverwarmde 'CRCLR House' - iedereen liep met zijn of haar jas aan - een voormalig fabrieksgebouw met een grote centrale ruimte plus een aantal kleinere ruimtes die werden gebruikt

voor de twaalf workshops.

Van de workshops liepen er telkens vier parallel, zodat je aan totaal drie workshops kon deelnemen. Met onderwerpen als:

- Is Cohousing for life?
- CoHousing, CoWorking + Circular Economy. Building, Neighborhood, City
- The instruments and politics of the commons
- International European Comparison of Policy and Success Strategies
- CoHousing and Communities: Mobilising Resources Locally and Internationally

Met ruim honderd deelnemers waren sommige werkgroepen nogal overvol. Soms zaten we in een dubbele kring, waardoor niet iedereen elkaar zag. Tijdens de pauzes tussen de workshops, die in de grote ruimte werden gehouden, ging iedereen op in de grote groep. Wat - voor mij althans - het netwerken bemoeilijkte. Liever was het mij geweest als de deelnemers aan een workshop in de daarop volgende pauze nog even bij elkaar waren gebleven.

Maar ik heb toch nog wel een paar nieuwe contacten kunnen maken, bestaande contacten vernieuwd en wat afspraken kunnen maken. En weer wat bijgeleerd. Zo weet ik nu dat in Duitsland een woongemeenschap meestal alle woningen bezit en dat de bewoners dus huren. In Nederland is dit in opkomst. Met name door het model van de wooncoöperatie, waarbij meestal gekozen wordt voor samen kopen.

Bij de borrel na de workshops sprak ik de ICT-er van urbaMonde over geautomatiseerde uitwisseling van gegevens tussen organisaties op het gebied van gemeenschappelijk wonen binnen Europa. Dat kan o.a. nuttig zijn voor een gezamenlijke kaart met deelnemers aan de GemeenschappelijkWonenDag. We hebben afgesproken elkaar daartoe voorstellen te doen.

De laatste dag begon met een gezamenlijk ontbijt voor alle deelnemers in het restaurant van de ufaFabrik. De woongemeenschap waar ik een gedeelte hotelkamer had.

Overnachten in de ufaFabrik

Woongemeenschap 'Kastanienallee 85'

Na het ontbijt kregen we een uitgebreide rondleiding door enkele woongemeenschappen in Berlijn door Michael LaFond van id22. Michael is afgestuurd en gepromoveerd op de ufaFabrik. Deze ufaFabrik, een vroegere film-'fabriek', is midden jaren zeventig gekraakt. Men startte er toen een woon-werk-gemeenschap met verregaand delen en weinig of geen eigen bezit.

Wat later zijn de gebouwen en de grond voor weinig geld van de gemeente Berlijn overgenomen. Daarvoor moest men wel meer structureren: er ontstonden verenigingen en stichtingen. Het anarchistische karakter van het begin nam daardoor af. Bij de ufaFabrik zijn er vanaf het begin veel culturele activiteiten. Er is ook een basisschool.

Met de U-Bahn gingen we vervolgens naar de woongemeenschap 'Kastanienallee 85', een eind jaren tachtig gekraakt groot pand vlak bij de Muur. Met hulp van het Mietshäuser Syndikat is het pand later legaal geworden. De huren zijn laag, wat niet altijd een voordeel is, omdat bewoners die niet meer actief zijn daarom soms blijven hangen. Een 'gouden kooi' effect, dat ook in Nederland een probleem kan zijn nu woningcorporaties sinds een paar jaar een fors hogere huur voor nieuwe huurovereenkomsten vragen. Voor sommige mensen vormt dat een drempel om de woongemeenschap te verlaten. Of om bij een kleiner geworden huishouden naar een kleinere woning binnen de woongemeenschap door te schuiven.

Spreefeld Genossenschaft

Na het middagmaal op het restaurant-terras van Kastanienallee 85 gingen we, weer met U-Bahn naar het Spreefeld Genossenschaft aan de rivier de Spree. Deze drie jaar geleden nieuw gebouwde woongemeenschap, bestaat uit drie woontorens met ieder een grote gemeenschappelijke ruimte op de begane grond. Die gemeenschappelijke ruimte wordt Optionsraums genoemd, een ruimte met allerlei mogelijkheden. De Optionsraum wordt ook voor activiteiten van buiten de woongemeenschap gebruikt.

Woongemeenschap Spreefeld bestaat uit 56 woningen met 150 bewoners. Ongeveer een derde van de woningen is geclusterd. Onze gids Michael, die er vanaf het begin woont, woont in één van de grotere (20 mensen) clusters. Spreefeld is auto-vrij, mede omdat Berlijn goed openbaar vervoer heeft. De paar mensen met een auto zetten deze in de buurt.

We liepen ook nog kort door de Teepeeland, pal naast Spreefeld op de oever van de Spree. Men woont er in tipi's en zelfgebouwde hutjes. Een wat losse gemeenschap, was mijn indruk. En naar ik begreep ook een toevluchtsoord.

Tijdens het eten, in een van de Optionräume, sprak ik verder met Michael. We waren het eens over de zin van gemeenschappelijk wonen, zowel voor de bewoners als voor de maatschappij. Een nieuw soort gemeenschappelijkheid, niet voorkomend uit familie en afkomst. Waarbij het als bewoner belangrijk is dat je op jezelf staat en je bewust bent dat je zelf verantwoordelijk bent voor je relaties in de gemeenschap.

Na nog een nachtje ufaFabrik nam ik de trein terug naar Eindhoven. Deze keer verliep de reis zonder veel oponthoud.

Peter Bakker, februari 2018

Voor meer informatie zie de websites: experimentdays.de - id22.net - www.stiftung-trias.de - www.urbamonde.org
www.ufafabrik.de - www.syndikat.org - vrijcoop.org - www.syndikat.org/de/projekte/kastanienallee_85/
www.spreefeld-berlin.de

Gehoord - Gezien - Gelezen

Manifest 'Samen leven, gemeenschappelijk wonen!'

Nederland telt momenteel zo'n 10.000 woongemeenschappen, van studentenhuizen tot woongroepen voor alle leeftijden, van woningdelers tot wooncoöperaties. Toch is deze woonvorm nog te weinig bekend. De Landelijke Vereniging Groepswonen van Ouderen (LVGO) heeft daarom eind vorig jaar samen met de Landelijke Vereniging Centraal Wonen (LVCW), de Woonbond, de Woningbouwvereniging Gelderland en vier andere organisaties een manifest opgesteld waarmee zij het grote belang aantonen dat de maatschappij bij deze woonvorm heeft:

'Gemeenschappelijk wonen, al dan niet met zorg, is van grote waarde voor de samenleving en verbindt mensen. Saamhorigheid is even vanzelfsprekend als ruimte voor privacy. Samen wonen met zelfbeheer houdt mensen redzaam. Ze blijven langer gezond en er is meer welbevinden. Dit geeft veiligheid, gaat eenzaamheid tegen en bevordert 'samen-redzaamheid'. Deze vorm van wonen hoort toegankelijk te zijn voor iedereen. Jongeren en

ouderen, mensen die gezond zijn en mensen met beperkingen zijn van betekenis voor elkaar en in de buurt.' 'De samenleving heeft groot belang bij gemeenschappelijk wonen, ook vanwege de vergrijzing. We roepen de politiek, gemeenten, wooncorporaties en lokale partijen op om deze burgerinitiatieven te laten bloeien.'

In 10 punten wordt het belang van dit manifest duidelijk gemaakt:

1. Gemeenschappelijk wonen is goud waard
2. Geef burgers de ruimte bij gemeenschappelijk wonen
3. Waardeer en stimuleer burger(woon)initiatieven
4. Woongemeenschappen hebben flexibele huurgrenzen nodig
5. Inkomen mag geen selectie criterium zijn
6. Bouw functioneel-flexibel
7. Hanteer visie op wonen
8. Zet de rem op speculanten
9. Werk samen
10. Geef gemeenschappelijk wonen prioriteit in volkshuisvesting

(ZOZ-143, www.woonbond.nl, www.lvgo.nl)

Gehoord-Gezien-Gelezen

CW-De Banier in Rotterdam

In 'De Leut'- het blad van CW-De Banier in Rotterdam - van september hebben bewoners herinneringen opgehaald bij het overlijden van een dierbare en bijzondere medebewoner. Indrukwekkend om te lezen hoe zeer ze hem missen en hoe hij vanuit het hospice nog belde: 'Moet je luisteren, ik heb er geen zin meer in, ik ga er een punt achter zetten. Binnen een week of twee. Nou bel ik even om te vragen wanneer jullie ook al weer op vakantie gingen, want daar houd ik dan in de planning rekening mee' ....

In een ander nummer van 'De Leut' staat een leuk interview met een nieuwe bewoner. Joris: "Centraal Wonen was eigenlijk een idee van mijn moeder. Ik was afgestudeerd - culturele antropologie - (red.) en moest mijn studentenwoning in Utrecht uit. En inderdaad, het idee om meer contact met je burens te hebben en een beetje uit de anonimiteit van de grote stad te komen, spreekt me wel aan. In het studentenhuus deden we ook wel dingen samen, maar eigenlijk vooral eten en drinken, zo werkt dat een beetje met studenten. Hier wonen mensen met

verschillende leeftijden en achtergronden. Dat vind ik interessant." Joris geeft aan dat schrijven voor De Leut hem ook leuk lijkt.

Meet Up: Community Living

Onder het motto "Wonen 'delen' met meerdere mensen" werd op 26 oktober een bijeenkomst in de Witte Dame in Eindhoven gehouden over het onderwerp gemeenschappelijk wonen en gezamenlijke initiatieven in wijken. Oftewel delen en wonen.

Met presentaties van onder meer diverse gezamenlijke initiatieven in Strijp-S, Ecodorp Boekel en het boek 'Wonen in de 21ste eeuw' en 'rijdende huisjes'.

Platform31 wooncoöperatie bijeenkomst bij CW Lismortel

Op de bijeenkomst op 13 februari werden ervaringen tussen wooncoöperaties in oprichting uitgewisseld en lichtten twee notarissen de regels en mogelijkheden van statuten en rechtsvormen voor wooncoöperaties toe.

Out of the INBOX@

Een nieuwe rubriek! De redactie wil in elke GA een kort interview met één of meer bewoners publiceren. We hebben allemaal wel een idee wat de doelstellingen van Centraal Wonen zijn. Die zijn in de jaren zestig geformuleerd: wonen in een woonomgeving, waar bewoners van verschillende pluimage, voorzieningen delen en met elkaar in contact kunnen komen. Een kleur- en kansrijke manier van wonen, ook voor kinderen, omdat zij hier '100 ouders' hebben. Maar hoe ziet dat er uit, gezien vanuit bewoners, **in deze tijd...?**

Waarom Centraal Wonen?

Voordat ik naar centraal wonen verhuisde, woonde ik eigenlijk in een hele leuke wijk in Deventer. Vlakbij het station én vlakbij het centrum. Prima sfeer. Alleen sprak ik mijn burens nauwelijks. Dat vond ik jammer want ik vind het waardevol om goed contact te hebben met mijn directe omgeving. Dat je gewoon even aan kunt kloppen als de pasta op is, of elkaar kunt helpen met een verlengsnoer. We hadden dat wel geprobeerd, maar je moet dan maar net een klik hebben met elkaar. Soms is het leeftijdsverschil te groot of zitten mensen er gewoon niet zo op te wachten. Contact houdt dan toch niet zo makkelijk stand. Zeker niet als het niet 'gewoon' is dat je elkaar af en toe opzoekt.

Daarnaast wilden mijn vriendin en ik graag duurzamer wonen, maar we wilden geen huis kopen. Na groene stroom en afval scheiden houdt het wel op in de particuliere sector. Krijg je huisbaas maar eens zo ver dat hij investeert in zonnepanelen op je dak.

Duurzaam leven

Ik maakte voor het eerst kennis met Centraal Wonen in Wageningen, waar goede vrienden van mij kwamen te wonen. Eerlijk gezegd had ik daarvoor nog nooit echt heel uitgebreid nagedacht over 'andere manieren' van wonen. Maar die plek daar in Wageningen leek een soort antwoord op alles wat ik miste in mijn reguliere huurhuus. Samen was het makkelijker om aandacht te besteden aan duurzaam leven en elkaar in de tuin ontmoeten om een praatje te maken was de normaalste zaak van de wereld.

Dus ging ik op zoek. Zou een dergelijk initiatief ook bestaan in mijn eigen stad? Niet alleen lagen de zonnepanelen er al, maar in CW Deventer konden we ook

wasmachines, gereedschap en een logeerkamer delen. Er was een ,weggeefwinkel' - een soort interne kringloop - en zelfs een autodeelsysteem. Ik was gelijk enthousiast. Toen we er eenmaal woonden hadden we na een paar maanden ook nog eens een stuk of 60 burens erbij, waarvan ik een groot deel regelmatig spreek en écht ken. Er wordt opgepast, er worden spullen uitgeleend en doorgegeven.

Speelplaats

Afgelopen zomer hebben we samen de speelplaats vernieuwd in onze binnentuin. We organiseren ook weleens een huiskamerconcert in de gemeenschappelijke ruimte. Als muzikant vind ik dat heerlijk. Ook ben ik een flink aantal CW's afgegaan om daar te spelen. Leuk om op die manier zoveel versies van centraal wonen van binnen te kunnen zien. Ze zijn allemaal een beetje anders, maar toch ook weer het zelfde. Het is steeds opnieuw thuiskomen.

Maarten van Veen

OPROEP *Woongroepen met gedeelde voorzieningen in problemen door BAG-wet*

In Nederland hebben we de BAG-wet. De afkorting BAG staat voor Basisregistratie Adressen en Gebouwen en is in 2009 in werking getreden. In deze wet staat onder andere omschreven wat er in een zelfstandige woning aanwezig moet zijn zoals een toilet, douche en keuken.

Na een evaluatie van een commissie bleek dat veel gemeentes deze wet niet handhaafden. Daarom is er nu een aangescherpte nieuwe BAG-wet die per 1 januari 2018 in werking is getreden. Gemeentes worden nu gedwongen om in het kader van deze wet maatregelen te treffen.

De eerste woongemeenschap die met deze nieuwe wet te maken kreeg is CW De Heerd in Groningen die 12 woningen heeft waar douche en toilet worden gedeeld. Dit heeft er bij een bewoner toe geleid dat haar adres werd opgegeven. Zij woont dus volgens de gemeente Groningen niet in een zelfstandig huis en staat nu bij haar

buurvrouw als medebewoner ingeschreven. Dit alles heeft verstrekkende gevolgen voor bijvoorbeeld subsidies en toeslagen.

Het is belangrijk dat woongroepen met gedeelde voorzieningen zich mobiliseren. Tot nu toe hebben 10 woongemeenschappen zich aangemeld. Heb je dat nog niet gedaan dan wil ik je vragen om je woongemeenschap aan te melden. In de eerste plaats wil ik informatie uitwisselen via het forum en als daar behoefte voor is een (regio)bijeenkomst(en) organiseren om te bespreken welke maatregelen we kunnen nemen om dit probleem op te lossen.

Je kunt je aamelden via de mail van de LVCW (info@lvcw.nl) of via het forum op de website van de LVCW.

Marcel Leentvaar (bestuur LVCW)

Goede besluitvorming

Hoe doe je dat?

Binnen een woongemeenschap zullen regelmatig besluiten genomen moeten worden. Hoe gaan we om met de gemeenschappelijke binnentuin? Wat spreken we af over schoonmaaktaken? Hoe verloopt de intake procedure? Al deze dingen vragen om een besluit. Hoe kom je nu als woongemeenschap tot een goede besluitvorming? Een besluitvorming waarbij iedereen zich gehoord voelt. En een uiteindelijk besluit dat door (bijna) alle bewoners gedragen wordt.

Overeenstemming in besluitvorming bereiken, is in een groep geen makkelijk proces. Ga maar eens na hoe moeilijk het al kan zijn om met z'n tweeën tot overeenstemming te komen. In een woongemeenschap heb je met meer mensen te maken, dus zullen er meer meningen, gevoelens en visies zijn die allemaal een plaats dienen te krijgen en overwogen moeten worden. Vaak blijkt dat de meeste bewoners eigenlijk wel bereid zijn de meningen, gevoelens en visies van de ander mee te wegen in besluitvormingsprocessen. Maar het lukt vaak niet om het hele proces zo vorm te geven dat die meningen, gevoelens en visies ook echt recht worden gedaan.

De praktijk is weerbarstig

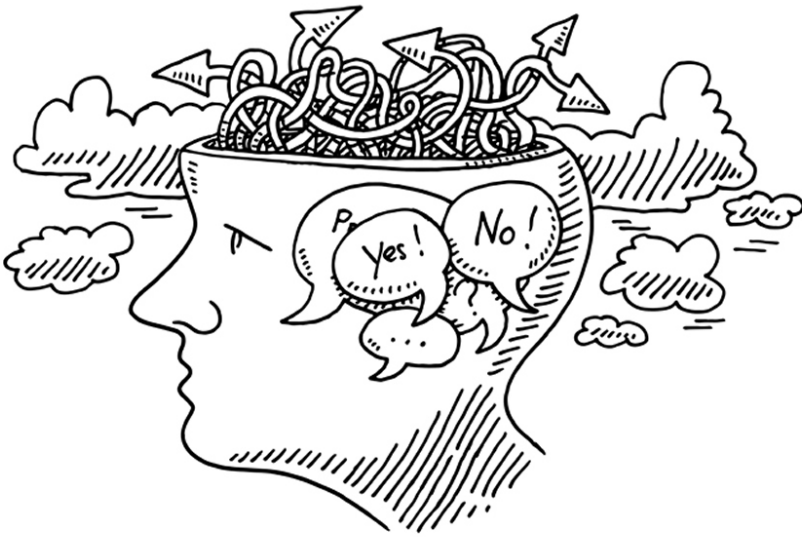
Voor besluitvorming zijn allerlei modellen bedacht. Wat deze modellen vooral met elkaar gemeen hebben is de fasering: beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming. Deze logische fasering leidt uiteindelijk tot een goed besluit. Helaas is de praktijk weerbarstiger. Het gaat vaak ongestructureerd, fasen worden overgeslagen, er is te weinig tijd en vlak voor het eind van de vergadering wordt een besluit genomen waar lang niet iedereen in gelooft. En dat laatste is funest. Het besluit wordt niet door iedereen gedragen, bewoners leggen het naast zich neer, de uitvoering stagneert.

tureerd, fasen worden overgeslagen, er is te weinig tijd en vlak voor het eind van de vergadering wordt een besluit genomen waar lang niet iedereen in gelooft. En dat laatste is funest. Het besluit wordt niet door iedereen gedragen, bewoners leggen het naast zich neer, de uitvoering stagneert.

Draagvlak is noodzaak

Het ontbreken van voldoende draagvlak werd in onze woongemeenschap vaak gevoeld. Besluiten nemen met meerderheid van stemmen werkt onbevredigend. Hoe komen we tot gedragen besluitvorming? Op de landelijke ledenvergadering

in Lent werd uitvoerig gesproken over de door 'Bouwen met mensen' ontwikkelde methode van gedragen besluitvorming en de hieraan verbonden cursus.

Negen van onze bewoners (waaronder ondergetekende) besloten deze cursus te gaan volgen. Om zo deze methode in onze woongemeenschap te kunnen implanteren. Naast de nodige theorie hebben we ook praktisch geoefend n.a.v. een situatie uit onze woongemeenschap. Elke cursusdag had ook een kunstzinnig gedeelte. Hierbij werden we uitgenodigd om fases en valkuilen van een besluitvormingsproces creatief te verbeelden en daarna samen te bespreken.

Gedragen besluitvorming in 8 stappen

Het proces van gedragen besluitvorming is samen te vatten in 8 stappen.

Stap 1: Vaststellen waarover een besluit moet worden genomen. Zorgvuldig formuleren waar het over gaat.

Stap 2: Het vormen van een besluitgroep (1-5 personen) met als opdracht het zoeken naar een besluit dat door de hele gemeenschap gedragen kan worden. Het begeleiden van het hele proces naar het besluit toe. En zorg dragen dat het besluit zoals afgesproken wordt uitgevoerd. De besluitgroep wordt samengesteld op een bewonersoverleg. Iedereen wordt gevraagd aan te geven wie hij/zij voordraagt voor de besluitgroep. En dit op grond van van welke kwaliteiten. Belangrijk is dat iedereen het eens is met de samenstelling van de besluitgroep.

Stap 3: De beeldvormingsfase. Het doel van deze fase is dat iedereen zijn beeld kan inbrengen bij het onderwerp waarover een besluit moet worden genomen. Ieder benoemt hoe hij/zij denkt dat het er uit kan zien (ideeën en mogelijkheden). Wel geldt dat een discussie hierover achterwege moet blijven. Het gaat niet om standpunten. Het is de fase van onderzoeken en luisteren. De besluitgroep vat de beelden samen en gaat vandaar uit aan het werk.

Stap 4: Vanuit de beeldvorming worden door de besluitgroep zoveel mogelijk verschillende voorstellen geformuleerd voor het probleem/onderwerp. Elk voorstel wordt beargumenteerd: voor- en nadeel.

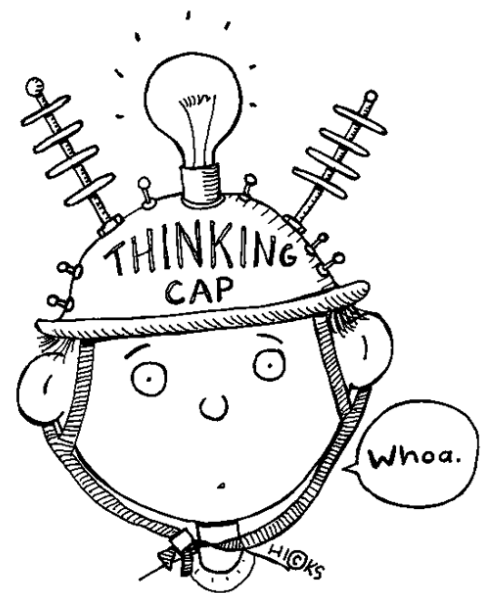
Stap 5: De besluitgroep gaat terug naar de bewoners met verschillende voorstellen en de voor- en nadelen daarvan. Ook geven zij de voorkeur van de besluitgroep aan. Elke bewoner spreekt zijn voorkeur uit en beargumenteert dit.

Stap 6: Kijken of er 1 voorkeur vastgesteld kan worden uit de verschillende voorstellen. Zorgvuldig nagaan of tegen deze voorkeur bezwaren zijn en welke. De besluitgroep noteert bezwaren en/of aanvullingen zodat die meegenomen kunnen worden in een nieuwe formulering van het voorstel.

Stap 7: De besluitgroep formuleert het voorstel opnieuw en probeert zoveel mogelijk de bezwaren/aanvullingen hierin mee te nemen. Dit voorstel wordt aan de bewoners voorgelegd en ieders instemming wordt gevraagd. Als de overgrote meerderheid instemt, kan met de enkeling die nog bezwaar heeft apart gesproken worden. Belangrijk is dat iedereen wordt meegenomen in het proces.

Stap 8: De besluitgroep maakt het definitieve besluit bekend en zorg voor het goed uitvoeren van de afspraken.

Deze vorm van besluiten nemen vergroot de onderlinge betrokkenheid en saamhorigheid. Het brengt rust en structuur in het proces van besluitvorming. Iedereen weet zich gehoord.

Sociocratische methode

Zoals eerder aangegeven bestaan er allerlei modellen voor besluitvorming. Veel raakvlakken met de hierboven omschreven gedragen besluitvorming heeft de Sociocratische besluitvormingsmethode.

De Nederlandse opvoedkundige en pacifist Kees Boeke (1884-1966) zag in 1945 'Sociocratie' als een manier om de gelijkwaardigheidsbeginselen van de Quakers, ook toe te passen in niet-religieuze organisaties. Samen met zijn vrouw richtte Kees Boeke in 1926 een school op die bekend zou worden als de Werkplaats Kindergemeenschap in Bilthoven, waar zij deze beginselen toepasten.

Eén van de bekendste leerlingen van Kees Boeke was prinses Beatrix, die er een groot deel van haar lagere schooltijd doorbracht. Boeke zag de school als een werkplaats waar medewerkers (leerkrachten) en werkers (leerlingen) gezamenlijk vorm gaven aan het schoolleven. Zo werden de kinderen actief betrokken bij het nemen van allerlei beslissingen. In de maandelijks gehouden 'Bespreking' werden beslissingen genomen, waarbij niet bij meerderheid maar bij volledige overeenstemming van stemmen werd besloten.

De kern van de Sociocratische methode is dat mensen ongelijke, unieke personen zijn die echter bij de besluitvorming gelijkwaardig zijn. Om deze gelijkwaardigheid daadwerkelijk te realiseren, wordt de besluitvorming georganiseerd volgens het 'consentbeginsel'. Dit houdt in dat een besluit pas genomen is, wanneer geen van de aanwezige leden (beargumenteerd en overwegend) bezwaar heeft tegen het nemen van het besluit. Niet langer de meeste stemmen gelden maar alle stemmen gelden. Zo komen vernieuwende ideeën eerder voor het voetlicht en verdwijnen weerstanden die vaak bestaan tegen meerderheidsbesluiten en die de uitvoering daarvan bemoeilijken.

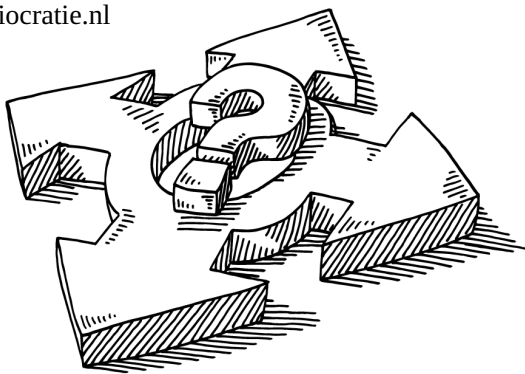
Tot slot

Maar ongeacht de methode die wordt gekozen, zijn deze tips van Ernst Abbing essentieel:

- Geen tunnelvisie. Luister onbevangen naar de argumenten van de ander. Dat pleit er ook voor om juist bij het besluitvormingsproces iedereen te betrekken.
- Er zijn altijd alternatieven. Wees niet te zuinig in het denken over de keuzes die je hebt.
- Wees eerlijk over voor- en nadelen. Probeer zo objectief mogelijk de voor- en nadelen te benoemen per alternatief. Doe dit in samenwerking en samenspraak met de andere betrokkenen.
- Neem de tijd, want het komt de kwaliteit van de besluitvorming ten goede!
- Hoofd, hart en handen. Rationeel de voor- en nadelen tegen elkaar afwegen en de consequenties overzien is één ding. Maar vergeet niet te luisteren naar je onderbuikgevoel.

CA

Zie ook: www.mens-en-samenleving.info.nl/sociaal/7798-basisstappen-besluitvormingsproces
www.bouwenmetmensen.nl
www.sociocratie.nl

Logeernetwerk

Voor leden LVCW

De aangeboden logeermogelijkheden zijn bedoeld voor inwoners van woongemeenschappen. Willekeurige lezers van dit blad die een goedkoop vakantie adres zoeken moeten we helaas teleurstellen!

CW Woonvorm van de Toekomst, Amersfoort

Vier twee persoons kamers, kookgelegenheid aanwezig, zelf linnengoed meenemen.

CW Katerstraat, Den Haag

De logeeruimtes zijn beschikbaar voor leden van de LVCW, m.u.v. de maanden juni, juli, augustus en van 15 december t/m 15 januari. (In deze perioden zijn de logeerruimtes uitsluitend beschikbaar voor contacten van leden van CW Katerstraat.) Verdere informatie op de website van CW Katerstraat. N.B. Reserveren kan alleen via de website.

CW Houtwijk, Den Haag

Wij hebben 3 eenvoudige 2 persoons logeerkamers waarvan 1 logeerkamer een wc en douche er tegenover heeft. Er kan gebruik gemaakt worden van een gemeenschappelijke huis/eetkamer.

CW Drielandenhuis, Haarlem

Wij hebben drie logeerkamers, waarvan 1 op de eerste etage, met 2 bedden en twee aan elkaar geschakelde logeerkamers op de begane grond met elk twee bedden, en 1 babybedje. Er zijn 2 badkamers, met douche en toilet.

Gasten van bewoners of van het CW netwerk dienen te zorgen voor dekbedhoezen, onderlakens en slopen. Aanwezig zijn: dikke en dunne dekbedden, fleecedekentjes, elke kamer 1 waterkoker, wc papier, kopjes, thee en nescafé. Er kan niet gekookt worden. Voor CW logeernetwerk gasten kost 1 kamer 3 euro per nacht. Sleutels kunnen na overleg met Marga bij haar of een vervanger worden afgehaald. De kamers dienen de dag van vertrek om 12.00 uur weer netjes opgeleverd te zijn. Kosten: € 3,00 per kamer per nacht

CW Romolenpolder, Haarlem

1 logeerkamer met 4 slaapplaatsen en een kinderbed, kookgelegenheid, tv, dvd-speler, balkon aan de tuin, toilet op de gang, geen douche. S.v.p. zelf linnengoed meebrengen. S.v.p. minimaal 3 dagen van te voren reserveren.

CW De Hilversumse Meent, Hilversum

Drie logeerkamers op de eerste verdieping, met elk hun eigen opgang, douche en toilet. Twee bedden per kamer. Dekbedden en kussens aanwezig, zelf lakens en kussens meenemen. Gebruik van keuken in overleg. Kosten: € 5 per persoon per nacht.

CW De Hilversumse Meent, Hilversum

CW Circa, Leeuwarden

Logeerkamer met tweepersoonsbed eigen douche en toilet (past e.v. nog wel een kinderbedje naast)
In de gemeenschappelijke ruimte kan men koken en zitten. Wel eigen eten e.d. meebrengen of anders in overleg.
Kosten: € 10,00 per persoon per nacht

CW Opaalstraat, Nijmegen

1 logeerkamer met 2 bedden en sanitaire voorziening.
Van te voren melden.
Kosten: € 10,00 per persoon per nacht

CW Kastanjehof, Nijmegen

Logeerkamer met twee eenpersoonsbedden, WC en bad/douche.
Bepaalde eetmogelijkheden. Geen roken, wierrook, kaarsen, enz.
Alleen voor bewoners van CW-projecten die deelnemen aan het LVCW-logeernetwerk.
Logeren en kosten conform de wederkerige logeerregeling van het C.W. van de gasten.
Zelf lakens, slopen en handdoeken meenemen (tenzij anders afgesproken).
Verdere informatie op de website van CW Kastanjehof
Kosten: € 10,00 per persoon per nacht

CW Westervoort, Westervoort

Het is een kamer met twee eenpersoonsbedden en een douche in een ruimte ernaast.
Kosten: € 10,00 per persoon per nacht

CW Zwolle, Zwolle

CW Zwolle "het Middelblok" heeft drie logeerkamers met resp 1x2, 2x1, 3x1 bedden, plus twee badkamers met douche/toilet. Er is geen keuken, wel een magnetron en mogelijkheid om koffie en thee te maken. Graag zelf linnengoed meenemen, bedden en dekbedden aanwezig. Een sauna hoort tot de mogelijkheden. Wifi beschikbaar. Bushalte op 100 meter.
Kosten: € 10,00 per persoon per nacht

*Zie voor contactgegevens de website van de woongemeenschap of www.lvcw.nl/lvcw-logeernetwerk
Aanvullingen en wijzigingen graag doorgeven aan info@lvcw.nl*

Landelijke Vereniging Centraal Wonen (LVCW)

Postbus 19163, 3501 DD Utrecht
Telefoon: 06-13015869
Bank: NL69 INGB 0002015796
Internet: www.lvcw.nl
Mail: info@lvcw.nl

Lidmaatschap en abonnement Gewoon Anders

- Contributie voor woongemeenschappen van minder dan 25 huishoudens: € 4,00 per huishouden
- Voor woongemeenschappen van 25 of meer huishoudens: € 37,50 + € 2,50 per huishouden
In beide gevallen is dit inclusief 1 abonnement op Gewoon Anders
Extra abonnementen à € 5,00 per stuk
- Woongemeenschappen in oprichting: € 25,00 (onafhankelijk van aantal huishoudens)
Inclusief 1 abonnement op Gewoon Anders
Extra abonnementen à € 5,00 per stuk
- Persoonlijk lidmaatschap: € 12,00
Inclusief 1 abonnement op Gewoon Anders
Losse abonnementen: € 10,00 (opzeggen voor 1 oktober)

Bestuur

Peter Bakker (voorzitter)
Marcel Leentvaar (secretaris)
Gerard Franse (tijdelijk penningmeester)
Bram Arnold (gewoon lid)

Bureau

Tienta Verlegh

Algemene informatie

Kijk op www.lvcw.nl voor:

- Adressen aangesloten woongemeenschappen
- Consulenta
- Verwante (ook buitenlandse) organisaties
- De digitale 'Gewoon Anders'
- Het logeernetwerk
- Studiemateriaal en allerlei actuele informatie over gemeenschappelijk wonen

Kijk op www.gemeenschappelijkwonen.nl voor:

- Adressen van andere woongemeenschappen
- Uitgebreide informatie voor initiatiefgroepen en bestaande woongemeenschappen

Prikbord

Voor woongemeenschappen die nieuwe bewoners zoeken en voor mensen die op zoek zijn naar een woon-gemeenschap is er de gratis site: www.woongroep.net

Forum

www.lvcw.nl/forum

Twitter accounts

@centraalwonen
@CohousingNL
@GemWonenDag

